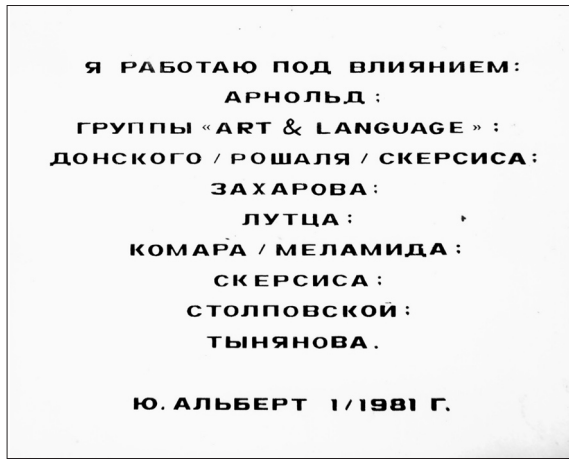

MOSKOVAN UNDERGROUNDIN FRAGMENTTEJA RE-ENACTED

Juri Albert: *Työskentelyyni vaikuttavat: Arnold; Art & Language -ryhmä; Donskoi/Rosal/Skersis; Zaharov; Lutts; Komar/ Melamid; Skersis; Stolpovskij; Tynjanov.*
Maalaus. Tammikuu 1981.

”Jos suljemme sots-taiteen pois ’venäläisestä postmodernista’, jäljelle ei jää mitään,” Jevgeni Dobrenko kiteyttää neuvostokulttuuria dekonstruoineen taidesuuntauksen merkityksen. Moskovalaissyntyiset taiteilijat Juri Albert (s. 1959) ja Vadim Zaharov (s. 1959) ovat stots-taiteen runollisia analyttikkoja. Yhdysvaltoihin 1970-luvulla emigroituneet Vitaly Komar ja Alexander Melamid ovat suuntauksen varsinaisia perustajia, mutta Albert ja Zaharov jatkoivat sots-taiteen kehittelyä 1980-luvun alusta lähtien Neuvostoliitossa.

New Yorkissa opiskellessani 1987 sain Komarilta ja Melamidilta Moskovan nuoren polven sots-taiteilijoiden yhteystietoja. Samana vuonna matkustin Moskovaan ja tutustuin Albertiin ja Zaharoviin. Paluumatkalla salakuljetin matkatavaroissani parikymmentä heidän performanssejaan ja muitakin teoksiaan dokumentoivaa huonolaatuista mustavalkoista valokuvaa. Saman tien järjestin aineistosta Helsingin taidehallin studioon näyttelyn Moskovan undergroundin fragmentteja 8.4. – 29.5.1988.

Albertin 1980-luvun alun teokset ovat usein taidetta koskevia kirjallisia huomautuksia ja mielipiteitä, jotka hän maalaa erikokoisille valkoisille pohjille. Hän luettelee arvostamiensa taiteilijoiden nimiä tai kertoo, mitkä taiteilijat ovat olleet hänen omassa työskentelyssään merkittäviä impulsseja. Hän myös kommentoi ”magrittemaisella” kiellolla suhdettaan kollegoihinsa ja määrittelee paikkaansa nykytaiteen kontekstissa.

Kaikessa niukuudessaan Albertin kirjallisilla maalauksilla on myös visuaalinen viehätyksensä, jota kyrillisten aakkosten salaperäinen maailma vahvistaa ainakin kieltä osaamattomien joukossa. Kirjoitustauluistaan taiteilija koostaa myös mielenkiintoisia installaatioita tai hän kantaa niitä kävelevän mainospylvään tavoin rinnallaan.

Neuvostoarjen kokemuksen taiteellinen muotoilu oli Zaharovin tavoitteita hänen kokeellisessa *Zond-raboty* -sarjassaan 1980–1984. Taiteilija tunsu vieraantuneensa sekä itsestään että ympäristöstään, mutta samalla hänellä oli herkkyyttä nähdä ja kykyä ilmaista arjen irrationaalisuutta. Zaharovin performansseissa omituiset pienet marmorielefantit piirittivät häntä, tunkeutuivat hänen korviinsa ja suuhunsa. Kysymys miten elää elefanttien kanssa, oli hänen selviytymistarinaansa.

Esittää näyttely uudestaan (*to re-enact*) on taiteellisen tutkimuksen menetelmiä, jota on tarkoitukseni soveltaa myös *Moskovan undergroundin fragmentteja* -näyttelyyn. Aineistoa olen säilytellyt parikymmentä vuotta kirjahyllyssäni. Näyttely on esillä maaliskuussa Kuva-taideakatemian Kaiku-galleriassa. Lisäksi 13.3.2012 järjestetään Moskovan käsitetaidetta koskeva seminaari, jossa puhujina ovat muun muassa Albert ja Zaharov.

Kimmo Sarje